

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 240/07-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti E., Š. Č., D., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. P. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 795/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti E., Š. Č., zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 795/02 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 795/02 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Spoločnosti E., Š. Č., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť spoločnosti E., Š. Č., trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet právneho zástupcu JUDr. Ing. P. H., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I .

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 240/07 z 20. novembra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti E., Š. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 795/02 .

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v opísanom skutkovom stave. Uviedol, že 10. júna 2002 podal okresnému súdu žalobu o zaplatenie 179 972,90 Sk s príslušenstvom proti odporcovi Ing. M. M. Spor je vedený na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 795/02.

Pretože okresný súd vo veci nekonal, 8. júna 2004 podal sťažovateľ sťažnosť

na priet'ahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu, ktorý ju v odpovedi potvrdil ako dôvodnú.

Keďže ani do júla 2007, teda ďalšie 3 roky, spolu už viac ako 5 rokov, sa nepohol spor tak výrazne dopredu, aby mohlo byť rozhodnuté, sťažovateľ sa ochrany svojho práva domáha podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Sťažovateľ sa domnieva, že vec nie je nijako zvlášť právne ani fakticky zložitá. Tiež sa domnieva, že vlastným správaním nezavinil žiadne priet'ahy, ktoré by sa mu mohli pripočítat' na ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

Sťažovateľ okrem návrhu na vyslovenie porušenia označeného základného práva požiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, čo odôvodnil okrem iného aj pocitmi neistoty, márnosti, krivdy a úzkosti vyplývajúcich zo situácie, keď okresný súd za neprimeranú dobu (viac ako 5 rokov) nerozhodol a ani plynulo nekonal v jeho relatívne jednoduchom prípade, ktorého predmetom je spor o zaplatenie finančnej čiastky za vykonanú prácu a dodávku materiálov.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti a vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn.: 15 C 795/02 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje aby v konaní vedenom na OS Košice II pod sp. zn. 15 C 795/02 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000.- Sk slovom šesťdesiat tisíc korún, ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 6296.- Sk slovom šesť tisíc dvesto deväťdesiat šesť korún slovenských na účet právneho zástupcu advokáta menom JUDr. ING. P. H., so sídlom K., do jedného mesiaca od

doručenia tohto nálezu. “

Sťažovateľ súčasne oznámil, že súhlasí s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania.

II.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k prijatej sťažnosti uviedol:

«Žaloba o finančné plnenie bola na tunajšom súde podaná sťažovateľom dňa 10. 6. 2002 a dňa 22. 10. 2002 bola zaslaná na vyjadrenie žalovanému. Vyjadrenie žalovaného bolo súdu doručené dňa 18. 11. 2002 a následne zaslané na zaujatie stanoviska sťažovateľovi.

Dňa 8. 6. 2004 doručil sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu sťažnosť na prietahy v danom konaní. Bezprostredne po jej podaní, dňa 14. 6. 2004, určila zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 24. 9. 2004. Pred začatím uvedeného pojednávania požiadal právny zástupca sťažovateľa o poskytnutie lehoty za účelom pokusu o mimosúdnu dohodu so žalovaným, a to vzhľadom na nové okolnosti, o ktorých sa dozvedel pred uvedeným pojednávaním.

Termín ďalšieho pojednávania bol určený na deň 15. 10. 2004, na ktorom sťažovateľ a jeho právny zástupca požiadali ešte o poskytnutie ďalšej lehoty v rozsahu aspoň 30 dní, v ktorej sťažovateľ oznámi súdu dispozíciu s návrhom. Na základe vyššie uvedenej žiadosti súd uložil sťažovateľovi povinnosť v termíne do 30. 11. 2004 oznámiť súdu, či došlo medzi účastníkmi k mimosúdnej dohode.

Keďže si sťažovateľ svoju povinnosť v súdom stanovenej lehote nesplnil, bol na jej splnenie vyzvaný prípisom zo dňa 7. 12. 2004.

Na túto výzvu reagoval prípisom zo dňa 17. 12. 2004, ktorým oznámil, že k mimosúdnej dohode medzi účastníkmi konania nedošlo.

Po tomto oznámení bolo dňa 7. 2. 2005 určené pojednávanie na deň 18. 2. 2005.

Ďalšie pojednávania sa uskutočnili v dňoch 1. 4. 2005 a 21. 9. 2005. Druhé z týchto pojednávani bolo odročené za účelom nariadenia znaleckého dokazovania. Sťažovateľovi bola daná možnosť v lehote 30 dní predložiť súdu otázky, ktoré bude potrebné predložiť

ustanovenému znalcovi.

Dňa 26. 9. 2005 bol žalovaný taktiež vyzvaný na predloženie otázok, ktoré majú byť znalcovi položené.

Podaním zo dňa 25. 10. 2005 žalovaný oznámil, že v konaní je potrebné vypočuť svedka, ktorého meno a adresu zároveň uviedol.

Na základe takto oznámenej skutočnosti bol v novembri 2005 určený termín pojednávania na deň 11. 1. 2006.

Pojednávanie sa uskutočnilo, bol na ňom vypočutý i navrhnutý svedok a následne bolo odročené za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

Uznesením zo dňa 31. 7. 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 22. 8. 2006, bolo nariadené znalecké dokazovanie a dňa 11. 9. 2006 bol spis odoslaný ustanovenému znalcovi.

Znalcovi bola uložená povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 50 dní od prevzatia spisu.

Podaním zo dňa 27. 11. 2006 požiadal znalec o predĺženie lehoty na spracovanie znaleckého posudku do 15. 2. 2007 z dôvodu veľkého množstva žiadostí o vypracovanie posudkov.

Dňa 23. 1. 2007 bola znalcovi zasielaná urgencia, v ktorej bol vyzvaný na oznámenie, v akom stave sa nachádza znalecké dokazovanie, resp. aby oznámil dôvody, ktoré mu vo vypracovaní znaleckého posudku bránia.

Dňa 13. 2. 2007 doručil znalec „oznámenie k spracovaniu znaleckého posudku“ a podaním zo dňa 15. 3. 2007 oznámil súdu, že účastníci konania boli ním požiadaní v lehote dvoch týždňov predložiť projektovú dokumentáciu stavby, nakoľko bez nej nie je možné podať žiadany znalecký posudok. Do dňa podania tohto stanoviska (15. 3. 2007) zo strany účastníkov konania (teda sťažovateľa ani žalovaného) nebola predložená projektová dokumentácia, a tým nebolo možné pokračovať v spracovaní znaleckého posudku. Na základe takto oznámenej skutočnosti požiadal znalec o stanovenie ďalšieho postupu.

Nadväzujúc na doručené stanovisko znalca bola žalovanému zasielaná urgencia dňa 21. 3. 2007 a sťažovateľovi dňa 19. 4. 2007.

Dňa 25. 7. 2007 požiadal znalec o predĺženie termínu na spracovanie posudku o 15

dni.

Dňa 2. 8. 2007 bol znalec telefonicky urgovaný na predloženie znaleckého posudku, kedy oznámil, že znalecký posudok bude doručený v lehote 10 dní. (...)

Znalecký posudok bol súdu doručený dňa 17. 8. 2007 a dňa 27. 8. 2007 zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania.

Uznesením zo dňa 31. 10. 2007 bolo rozhodnuté o znalečnom.

Vzhľadom na chronológiu vo veci vykonaných úkonov je nutné konštatovať, že do podania sťažnosti predsedovi súdu dňa 8. 6. 2004 v konaní vznikli prietahy, čo som konštatoval i v odpovedi na podanú sťažnosť dňa 16. 6. 2004.

Bezprostredne po podaní tejto sťažnosti však súd vo veci začal konať, teda pre zabezpečenie plynulosti konania bolo podanie takejto sťažnosti dostačujúce.

Naopak, po vytýčení pojednávania sám sťažovateľ a jeho právny zástupca požiadali o jeho odročenie a poskytnutie lehoty za účelom pokusu o mimosúdnu dohodu so žalovaným, a to opakovane.

Po oznámení, že k mimosúdnej dohode nedošlo, súd v konaní bez prietahov pokračoval.

Z vyššie citovaného oznámenia znalca tiež vyplynulo, že oneskorené podanie znaleckého posudku bolo zapríčinené tiež neposkytnutím súčinnosti zo strany účastníkov konania, teda i samotného sťažovateľa.

Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti sa javí podanie ústavnej sťažnosti ako nedôvodné, keď navyše prebiehajúce konanie možno hodnotiť ako skutkovo obtiažne, čo napokon nepopiera ani sťažovateľ, keď v podanej ústavnej sťažnosti konštatuje, aké dôkazné prostriedky je potrebné pred rozhodnutím sporu použiť a vyhodnotiť (strana 2, bol 5, druhý odsek podanej sťažnosti).

Nemožno súhlasiť ani s domnienkou sťažovateľa, že jeho vlastné správanie nezavinilo žiadne prietahy, a to s prihliadnutím na skutočnosti, ktoré vo svojom vyjadrení uvádzam.»

Predseda okresného súdu tiež oznámil, že netrvá na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasí s upustením od neho.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania vedeného ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 795/02 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov (...) a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Na zistenie priebehu a stavu konania si ústavný súd zadovážil spis okresného súdu sp. zn. 15 C 795/02, v ktorom zistil, že sled úkonov okresného súdu je zhodný s tým, ktorý uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti podanej ústavnému súdu.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie týkajúce sa sporu o zaplatenie finančnej čiastky 179 972,90 Sk za vykonanú prácu a dodávku materiálu. Konanie, ktoré je vedené od 10. júna 2002, nemožno považovať za právne zložité. Za zložitejšie ho možno považovať len z hľadiska skutkového, väčšieho rozsahu dokazovania. Vo veci bolo potrebné vypočúť niekoľkých svedkov a nariadiť znalecké dokazovanie z odboru stavebníctva, odvetvia oceňovania stavebných prác, pričom znalcovi neposkytovali účastníci konania potrebnú súčinnosť a okresný súd splnenie tejto povinnosti musel vynucovať urgenciami.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že sťažovateľ nesplnil lehotu na vyjadrenie sa k otázke možnosti mimosúdnej dohody uloženú mu súdom na pojednávaní uskutočnenom 15. októbra 2004.

Sťažovateľ tiež neposkytol potrebnú súčinnosť ustanovenému súdnemu znalcovi. Nedodaním projektovej dokumentácie účastníkmi konania znalec odôvodnil nesplnenie

termínu vyhotovenia znaleckého posudku. Tieto skutočnosti v hodnotení celkovej dĺžky konania a hodnotení podielu sťažovateľa na nich nemožno nevziať do úvahy.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy posudzoval s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

Žaloba bola okresnému súdu doručená 10. júna 2002. Od 18. novembra 2002, keď sa k žalobe vyjadril odporca, okresný súd až do 24. októbra 2004 nevykonal žiadny úkon. Obdobie uvedených 22 mesiacov ústavný súd preto hodnotí ako zbytočný prietah v konaní. Ďalej konal okresný súd už bez zbytočných prietahov. Hodnotiac priebeh celého konania ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu efektívne neviedol k meritórnemu rozhodnutiu sporu. Znalecké dokazovanie nariadil až po štyroch rokoch od začatia konania a za efektívne vedenie konania nemožno tiež považovať, ak okresný súd v priebehu celého konania nevyužil žiadne z poriadkových opatrení pri zabezpečovaní prítomnosti žalovaného na pojednávaniach.

Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vychádzajúc z dĺžky obdobia, počas ktorého bol okresný súd nečinný, efektivity konania a so zohľadnením predmetu sporu ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade je primeraným finančným zadosťučinením suma 20 000 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Ing. P. H. v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 2 970 Sk, t. j. spolu 5 940 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2 x 178 Sk (§ 16 vyhlášky) predstavuje sumu 6 296 Sk. V tejto sume boli trovy konania priznané.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008